

MKG kommenterar kärnkraftsindustrins (SKB:s) kommentarer till debattartikeln på DN Debatt 1/6

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, lämnar nedanstående kommentarer på synpunkter om metoden djupa borrhål som kärnkraftsindustrins kärnavfallsbolag, SKB AB, har kommit med efter publiceringen av MKG:s artikel om den alternativa metoden djupa borrhål på DN debatt den 1/6 2006.

MKG har som miljöorganisation fokus på miljön. Metoden djupa borrhål ser ut att kunna bli långsiktigt miljömässigt bättre. Det är på lång sikt, under mer än 100 000 år, som de stora osäkerheterna finns. Kärnkraftsindustrin talar om osäkerheter i att genomföra metoden djupa borrhål. De osäkerheterna finns i första hand eftersom industrin inte valt att lägga resurser på att gå vidare med att utreda om de kan lösas. MKG kräver att industrin lägger betydligt större resurser på att utveckla metoden djupa borrhål i stället för att bara anta att det finns svårigheter och brister.

Kärnkraftsindustrin vill deponera kärnavfallet i tunnlår 500 meter under markytan där det finns rörligt grundvatten i kontakt med jordytan. Metoden djupa borrhål innebär att avfallet deponeras i borrhål på 3 till 5 kilometers djup. Grundvatten på dessa djup ligger orörligt i miljontals år och slutförvaret kan därmed bli miljömässigt säkert under mycket långa tidsperioder. Ytterligare en fördel är att när de djupa borrhålen väl är tillslutna så är det mycket svårt att komma åt den använda kärnbränslet. På så vis minskar risken för att det plutonium som finns i avfallet används i kärnvapen.

Det är viktigt att regeringen får bästa möjliga beslutsunderlag för att granska kärnkraftsindustrins planer. En syn på miljön baserad på hållbar utveckling genomsyrar idag vårt samhälle och vår miljölagstiftning. Lagstiftningen kräver avsevärt bättre undersökningar från industrin. Det vore logiskt av regeringen som tillämpar lagstiftningen att göra detsamma. MKG uppmanar regeringen att klargöra för kärnkraftsindustrin att planerna för slutförvar av använt kärnbränsle inte godkänns förrän det finns ett bättre beslutsunderlag.

Här följer MKG:s kommentarer på industrins synpunkter:

Kärnkraftsindustrin:

SKB håller för närvarande på att samråda i Oskarshamn och Östhammar om de alternativ som studerats inom ramen för våra forskningsprogram. I dessa samråd ingår konceptet "djupa borrhål", som vi har studerat vidare på begäran av myndigheterna. Slutsatser från detta arbete presenteras inom ramen för dessa samråd och är preliminärt som följer:

- Påtagliga brister har identifierats, exempelvis svårigheter att genomföra deponeringen

MKG:s kommentar:

Det är inte fråga om konstaterade brister i metoden djupa borrhål utan kunskapsbrister hos kärnavfallsindustrin. MKG är övertygad om att om industrin skulle lägga resurser på att utveckla metoden djupa borrhål så skulle dessa svårigheter kunna lösas.

Kärnkraftsindustrin:

- Miljön på dessa djup är ofördelaktig för såväl kapsel som buffert med avseende på t ex salthalt, temperatur och tryck

- Säkerheten för djupa borrhål skulle i princip enbart komma att vila på en barriär: berget och det stora djupet. Detta uppfyller inte kraven på ett flerbarriärssystem.

MKG:s kommentar:

Det viktiga är att om, eller snarare när, en kapsel med kärnavfall till slut går sönder så ska det radioaktiva materialet inte komma upp till ytan. Det gör läckage från kärnkraftsindustrins föreslagna KBS-metod.

Salthalt, temperatur och tryck är högre på större djup men "ofördelaktig" betyder inte att miljön är ohanterbar. MKG menar att svårigheterna med att hantera den fysiska miljön på större djup inte ska överdrivas.

Det finns inget krav på att ett slutförvar måste vara ett flerbarriärssystem om systemet inte är beroende av barriärer. Dessutom kan man troligen skapa barriärer även i ett borrhålssystem. MKG är övertygad om att kärnkraftsindustrin skulle göra ett utmärkt arbete med barriärer om man valde metoden djupa borrhål.

Kärnkraftsindustrin:

- Svårigheterna för att på ett kontrollerat sätt deponera kapslar på ett säkert sätt bedöms vara avsevärda.

MKG:s kommentar:

Detta är bedömningar som MKG menar baseras på kunskapsbrist. MKG vill att kärnkraftsindustrin lägger resurser på att ta fram kunskap i stället för att återkommande presentera bedömningar som passar deras syften.

Kärnkraftsindustrin:

- Internationellt råder konsensus om att geologisk deponering, det vill säga någon slags förvaring i berg, är bäst för slutförvaring av använt kärnbränsle. Att även miljörelsen ställer sig bakom denna grundläggande strategi.

MKG:s kommentar:

Ett slutför enligt metoden djupa borrhål är också geologisk deponering. Att många länder arbetar med att gräva gruvgångar på 500 meters djup beror mest på att det var det man började med att försöka göra, bland annat i Sverige som ses som ett föregångsland. MKG vill att Sverige i stället ska vara ett föregångsland i arbetet med att fram en miljömässigt ännu bättre slutförvaringsmetod.

Kärnkraftsindustrin:

De konstaterade svårigheterna kring djupa borrhål har lett till att inget land gått vidare med att utveckla denna teknik. De länder som har geologisk deponering som strategi inriktar sig därför på förvaring inom den översta kilometern av berggrunden.

MKG:s kommentar:

Det är inte på grund av obekräftade svårigheter som inget land arbetar med djupa borrhål. Det beror i stället på att de länder, bl a Sverige, som tidigt började arbeta med slutförvarsfrågan valde att titta på lösningar som var möjliga för 30 år sedan. Och var förenliga med den tidens syn på miljöfrågor. Sedan dess har kärnkraftsindustrin på global nivå sagt att kärnavfallsfrågan redan är löst, bland annat genom att peka på Sveriges kärnavfallsprogram. Att då ändra metod har inte varit strategiskt möjligt utan att kärnkraften har kunnat ifrågasättas.

När teknikutvecklingen gått framåt vad gäller möjligheterna att borra och deponera kapslar, så vill MKG att Sverige återigen går före och tar fram en slutförvaringsmetod som kan ge en miljömässig bättre säkerhet under mer än 100 000 år som slutförvaret måste hålla. Med metoden djupa borrhål minskar dessutom risken avsevärt för avsiktliga intrång i syfte att ta upp plutonium ur slutförvaret under hela denna långa tidsrymd. Plutonium som är en kärnvapenråvara.